

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра епізоотології та мікробіології

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОК 34 «ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ВЕТЕРИНАРНИМИ
ПІДПРИЄМСТВАМИ»**
FUNDAMENTALS OF MANAGEMENT OF VETERINARY ENTERPRISES

Розробники: кандидат ветеринарних наук, доцент Северин Р. В., кандидат ветеринарних наук, доцент Симоненко С. І., старший викладач Штагер Г. М.

(магістерського) рівня вищої освіти.

Затверджено на вченій раді
ФВМ
22.12.22р. протокол 61

Структурний план обов'язкової компоненти ОК 34

«ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ВЕТЕРИНАРНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ»

Напрямок 211 – Ветеринарна медицина

Освітньо-кваліфікаційний рівень – Магістр

Види занять та форми контролю		Обсяг дисципліни за навчальним планом		У т.ч. за семестрами
				Денна форма навчання
		кредит	годин	5-й семестр
Всього годин за планом		4	120	120
у т.ч. аудиторних		1,4	56	54
Самостійних		1,6	34	66
Із аудиторних: лекцій		0,4	18	18
лабораторних		0,6	36	36
Змістовний Модуль I	Модуль I	1	30	30
	II	1	30	30
Змістовний Модуль II	III	1	30	30
	IV	1	30	30
Залік диференційований				*

Формами проміжного контролю, які оцінюються на лабораторно-практичних заняттях, є: написання 2-х змістових модулів, звітування щодо питань, які виносяться на самостійне опрацювання, участь в обговоренні ситуаційних завдань під час занять, практичні навички та уміння.

Відповідальний за курс навчальної дисципліни: доцент С. І. Симоненко

Закріплені викладачі: доцент С. І. Симоненко, доцент М. М. Савенко, старший викладач Г. М. Штагер

ВІДПОВІДНІСТЬ ДИСЦИПЛІНИ СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНІЙ ПРОГРАМІ

Компетентності освітньо-професійної програми, які формуються при вивченні дисципліни (кодування згідно освітньо-професійної програми «Ветеринарна медицина» зі спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» для здобуття студентами другого рівня вищої освіти:

ЗК1. *Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.*

ЗК2. *Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.*

ЗК3. *Знання та розуміння предметної галузі та професії.*

ЗК4. *Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.*

ЗК6. *Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.*

ЗК9. *Здатність приймати обґрунтовані рішення.*

ЗК10. *Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами інших галузей знань/видів економічної діяльності).*

ЗК11. *Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.*

СК17. *Здатність здійснювати маркетинг і менеджмент ветеринарних засобів і послуг у ветеринарній медицині.*

СК18. *Здатність використовувати спеціалізовані програмні засоби для виконання професійних завдань.*

СК19. *Здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.*

СК20. *Здатність організовувати, здійснювати і контролювати документообіг під час професійної діяльності.*

Програмні результати навчання (кодування згідно освітньо-професійної програми «Ветеринарна медицина» зі спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» для здобуття студентами другого рівня вищої освіти:

ПРН1. *Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини.*

ПРН2. *Використовувати інформацію із вітчизняних та іноземних джерел для розроблення діагностичних, лікувальних і підприємницьких стратегій.*

ПРН11. *Узагальнювати та аналізувати інформацію щодо ефективності роботи ветеринарних фахівців різного підпорядкування.*

ПРН16. *Знати принципи та методи маркетингу і менеджменту ветеринарних засобів і послуг у ветеринарній медицині.*

ПРН19. *Здійснювати просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.*

ПРН20. *Володіти спеціалізованими програмними засобами для виконання професійних завдань.*

Теоретичні заняття (Лекційний курс)

№ п/п	Назва змістовних модулів та тем	Кількіс ть годин
Змістовний модуль 1 Основи управління і підприємництва у ветеринарній медицині		
1.	Введення в дисципліну Основи управління ветеринарними підприємствами	2
2.	Управління біологічними та епізоотичним процесами	2
3.	Функції управління	2
4.	Управління часом	2
Змістовний модуль 2 Ринкова діяльність у ветеринарній медицині		
5.	Суть і зміст ринкової діяльності у ветеринарній медицині	2
6.	Ринок ветеринарних товарів та послуг	2
7.	Особливості товару та інвестиційна політика у ветеринарній галузі	2
8.	Ринкова збутова політика в підприємницьких структурах ветеринарної медицини	2
9.	Узагальнення та підведення підсумків з дисципліни Основи управління ветеринарними підприємствами	

Лабораторно-практичні заняття

№ п/п	Перелік тем	Кількіс ть годин
1.	Історія розвитку науки про управління	2
2.	Підприємництво у ветеринарній медицині. Види підприємницької діяльності та підприємств. Об'єднання підприємств та організацій	2
3.	Прогнозування епізоотичного стану	2
4.	Управління як іманентний процес. Методи ветеринарного управління	2
5.	Методи та засоби формування трудового колективу	2
6.	Роль інформації та комунікацій в професійній діяльності фахівця ветеринарної медицини	2
7.	Основні етапи та технологія заснування (створення) власної справи. бізнес-планування підприємницької ветеринарної діяльності	2

8.	Ліцензування діяльності організацій ветеринарної медицини	2
9.	Управління персоналом та мотивація праці у ветеринарних організаціях	2
10.	Ключові поняття ветеринарної маркетингової діяльності. принципи маркетингу	2
11.	Маркетингові методи дослідження ринку	2
12.	Розробка нових товарів – ветпрепаратів. Життєвий цикл лікарських засобів	2
13.	Основні засоби просування ветеринарних товарів та послуг	2
14.	Директ-маркетинг – як один із основних елементів комплексу просування. мережевий маркетинг. синтетичні засоби просування. Мерчандайзинг у ветеринарних аптеках і зоомагазинах	2
15.	Маркетингова політика комунікацій	2
16.	Концепція маркетингу взаємовідносин	
17.	Закон попиту	
18.	Узагальнення та підведення підсумків з дисципліни Основи управління ветеринарними підприємствами	

САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота – це самостійне опанування студентом окремих знань, умінь, практичних навиків дисципліни в межах навчальної програми. Самостійна робота реалізується в такій послідовності: завдання, методика виконання; рекомендована література, консультації, звітність. Студент, для виконання самостійної роботи має отримати на кафедрі програму її виконання. Самостійна робота – це логічне продовження вивчення питань, які зазначені попередньо в тематиці лекцій та лабораторно-практичних заняттях.

Розділ дисципліни	Контрольні питання та завдання для самостійного вивчення	Кількість годин	Форма звітності та контролю
Функції ветеринарного управління	Написання рефератів за темами: <ul style="list-style-type: none">○ Основні характеристики зовнішнього середовища організації○ Ризик у ветеринарному управлінні○ Функції управління та їх класифікація	18	Доповідь на кафедрі
Маркетинг у сфері ветеринарного підприємництва	Написання рефератів за темами: <ul style="list-style-type: none">○ Ярмаркова діяльність у сфері вет. медицини○ Значення реклами для маркетингу у сфері вет. підприємництва	16	Доповідь на кафедрі
Разом годин		34	

**ПЕРЕЛІК МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ
ЛАБОРАТОРНИХ (ПРАКТИЧНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ**

Шифр	Назва методичної розробки
М-1	Головко В.А., Чекмарев А.Д., Савенко Н.Н., Смолянинов В.К. Ветеринарний менеджмент: Методические указания. – М.: ФГОУ ВПО МГАВМиБ им. К.И.Скрябина, 2007.- 22 с.
М-2	Головко В.А., Чекмарев А.Д., Савенко Н.Н., Смолянинов В.К. Маркетинг в сфере ветеринарного предпринимательства: Методические указания. – М.: ФГОУ ВПО МГАВМиБ им. К.И.Скрябина, 2007.- 18 с.
М-3	Головко В.О., Штагер Г.М., Савенко М.М. Бізнес-план лікаря ветеринарної медицини. Методичні вказівки.- Х.:ХДЗВА, 2009.- 15 с.
М-4	Методичні вказівки (практикум) до вивчення дисципліни „Менеджмент” для студентів факультету соціально-економічного управління спеціальності 6.050100 «Управління персоналом і економіка праці» / Укладачі: Н.С.Миронова, Ю.В.Чабанова – Х.: Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2007.– 86 с.
М-5	Головко В.А., Савенко М.М. Опорний конспект лекцій з ветеринарного менеджменту (у таблицях і схемах).- Х.:ХДЗВА, 2007.- 62 с.
М-6	Головко В.А., Симоненко С.І. Методичні вказівки до вивчення дисципліни „Ветеринарний менеджмент і маркетинг” для студентів факультету ветеринарної медицини спеціальності 7.130501 – Х.:ХДЗВА, 2009.- 18 с.
М-7	Штагер Г.М., Стешенко І.І., Савенко М.М., Симоненко С.І. Програма Андіаг Х.:ХДЗВА, 2009.- 11 с.
М-8	Штагер Г.М.Поняття менеджменту та його характеристика- Х.:ХДЗВА, 2009.- 18 с.
М-9	Симоненко С.І., Штагер Г.М. Керівництво і лідерство – Х.:ХДЗВА, 2009.- 10 с.
М-10	Симоненко С.І., Штагер Г.М.Комунікації в менеджменті. – Х.:ХДЗВА, 2009.- 11 с.
М-11	Симоненко С.І., Штагер Г.М.Функція менеджменту контроль – Х.:ХДЗВА, 2009.- 13с.
М-12	Симоненко С.І., Штагер Г.М. Мотивація в менеджменті – Х.:ХДЗВА, 2009.- 12 с.
М-13	Симоненко С.І., Штагер Г.М. Сутність та зміст функціональної діяльності з мотивації праці – Х.:ХДЗВА, 2009.- 14 с.
М-14	Головко В. О., Пашкова Л. П. Організація у складі функцій ветеринарного менеджменту. – Х.:ХДЗВА, 2009.- 10 с.

М-15	Головко В. О., Пашкова Л. П. Маркетингова товарна політика. – Х.:ХДЗВА, 2009.- 9 с.
М-16	Головко В. О., Симоненко С.І. Цінова політика підприємств ветеринарної медицини та основи ринкового ціноутворення. – Х.:ХДЗВА, 2010.- 8 с.
М-17	Головко В. О., Симоненко С.І. Поняття маркетингу. Сучасна концепція маркетингу. – Х.:ХДЗВА, 2010.- 7 с.
М-18	Головко В. О., Симоненко С.І. Реклама товарів та послуг. – Х.:ХДЗВА, 2011.- 6 с.
М-19	Головко В. О., Симоненко С.І. Ринок, як економічна основа маркетингу. – Х.:ХДЗВА, 2011.- 8 с.
М-20	Головко В. О., Симоненко С.І. Стратегічне планування в діяльності підприємств ветеринарної медицини. – Х.:ХДЗВА, 2012.- 10 с.
М-21	Головко В. О., Симоненко С.І. Маркетингові дослідження- Х.:ХДЗВА, 2012.- 11 с.
М-22	Головко В. О., Симоненко С.І. Внутрішнє та зовнішнє середовище організації у сфері ветеринарної медицини. – Х.:ХДЗВА, 2014.- 9 с.
М-23	Симоненко С. І., Голуб Ю. С. Менеджмент та маркетинг у ветеринарній медицині / Методичний посібник для лабораторних занять студентів напряму підготовки 6.110101- «Ветеринарна медицина» - Харків : ХДЗВА – 138 с.
М-24	Менеджмент та маркетинг у ветеринарній медицині. Конспект лекцій з дисципліни менеджмент та маркетинг у ветеринарній медицині для студентів напряму підготовки 6.110101 – ветеринарна медицина / Симоненко С. І. / Харківська державна зооветеринарна академія. Кафедра епізоотології та ветеринарного менеджменту. – Х.: РВВ ХДЗВА, 2015. – 74 с.

ПЕРЕЛІК ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ЛАБОРАТОРНИХ (ПРАКТИЧНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

Шифр	Назва технічних засобів навчання (прилади, інструменти, реактиви)
Т-1	Мультимедійний супровід
Т-2	Таблиці з різними еволюційними етапами розвитку менеджменту
Т-3	Схема „Фактори зовнішнього середовища організації прямого і опосередкованого впливу”
Т-4	Схема „Внутрішнє середовище організацій у сфері ветеринарної медицини”
Т-5	Таблиці з різними типами організаційних структур
Т-6	Таблиця „Піраміда потреб людини за А.Маслоу”

T-7	Таблиця з теорії „Х” та „У” Д.Мак-Грегора
T-8	Таблиця з теорії очікувань В.Врума
T-9	Комп’ютерна програма для тестування студентів за модулем «Основи управління епізоотичними ризиками».
T-10	Комп’ютерна програма для тестування студентів за модулем „Функції ветеринарного управління”
T-11	Комп’ютерна програма для тестування студентів за модулем „Маркетинг у сфері ветеринарної медицини”

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Голуб Ю.С., Недосєков В.В., Албулов О.І., Симоненко С.І. Менеджмент та маркетинг у ветеринарній медицині. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. – К.: Національний університет біоресурсів та природокористування України, 2015. – 659 с.

2. Симоненко С. І., Голуб Ю. С. Менеджмент та маркетинг у ветеринарній медицині / Методичний посібник для лабораторних занять студентів на пряму підготовки 6.110101- «Ветеринарна медицина» - Харків : ХДЗВА – 138 с.

3. Бусол В.О., Власенко В.В., Лісовенко В.Т., Трохимчук А.М. Приватна ветеринарна практика. Перші кроки: науково-практичне видання/За ред. В.О.Бусола. – Вінниця: Книга-Вега ВАТ „Вінницька обласна друкарня”, 2004. 180с.

4. Бутенко Н.В. Маркетинг: Підручник.- К.: Атіка, 2008.- 300 с.

5. Гірняк О.М., Лазановський П.П. Менеджмент: теоретичні основи і практикум: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. – К.: „Магнолія плюс”, Львів: „Новий світ- 2000”, 2003. – 336 с.

6. Головка В.А., Чекмарев А.Д., Савенко Н.Н., Смолянинов В.К. Ветеринарний менеджмент: Методические указания. – М.: ФГОУ ВПО МГАВМиБ им. К.И.Скрябина, 2007.- 22 с.

7. Головка В.А., Чекмарев А.Д., Савенко Н.Н., Смолянинов В.К. Маркетинг в сфері ветеринарного підприємництва: Методические указания. – М.: ФГОУ ВПО МГАВМиБ им. К.И.Скрябина, 2007.- 18 с.

8. Дідковська Л.Г., Гордієнко П.Л. Менеджмент .-К.:Алерта,КНТ, 2007.- 516 с.

9. Королев Ю.Б., Кортнев В.Д., Кочетова Г.Н., Никифорова Е.Н. Менеджмент

в АПК. Изд. «Колос», 2000 г. - 304 с.

10. Менеджмент организации. Учебное пособие. [Румянцева З.П., Соломатин Н.А., Акбердин Р.З. и др.]. -М.: ИНФРА-М, 1996. - 432 с.

11. Мескон М.Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента. Пер. с англ. - М.: Дело ЛТД, 1994. - 702 с.

12. Никитин И.Н., Василевский Н.М. Ветеринарное предпринимательство. – М.: Колос, 2001.- 264 с.

13. Пасков П.П. Менеджмент ветеринарного бизнеса.- Mikrovet.-2004.- 300 с.

14. Практикум по теории управления : Учеб.пособие / Под ред. В.Н.Парахиной, Л.И.Ушвицкого. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 272 с.: ил.

15. Ткачев-Кузьмин А.В. Ветеринарный менеджмент.- М.:Пальма пресс.- 2003 36с

16. Цветков А.Н. Менеджмент.- СПб.: Питер, 2009.- 176 с

17. Черкасов В.В., Платонов С.В., Третьяк В.И. Управленческая деятельность менеджера. Основы менеджмента. К.: Ваклер, Атлант, 1998 – 470 с.

Додаткова

1. Вовчак А.В., Маркетинговий менеджмент. Підручник. К., 1998 р.

2. Герчикова И.Н. Менеджмент: Учебник. - 3-е изд., перераб. и доп. - М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1997. - 501 с.

3. Грин Р. 48 законов власти.- М.: РИПОЛ классик, 2007.- 768 с.

4. Зайверт К. Ваше время - в ваших руках: (Советы руководителям, как эффективно использовать рабочее время): Пер. с нем.- М.: Экономика, 1990.- 232 с.

5. Кунц Г., О’Доннел С. Управление: системный и ситуационный анализ управленческих функций. Пер. с англ. - М.: Прогресс, 1981. - Т. 1 - 495 с.; Т. 2 – 512с

6. Мушко З.М., Діхтярьова Н.М. Менеджмент та маркетинг у фармації. Частина 1., Менеджмент у фармації. – Х.: Основа.- 1999 р.

7. Основы менеджменту: Навч. посібник / За ред. В.С.Верлоки, І.Д.Михайлова. - Х.: Основа, 1996. - 352 с.- Рос.мовою.

8. Томан І. Мистецтво говорити: Пер. з чес.- 2-е вид.- К.: Політвидав України,1989.- 293 с.

9. Томан І. Як удосконалити сама себе: Пер. з чес.- К.: Політвидав України,1984.- 240 с.

10. Подсолонко О.А. Менеджмент: теорія та практика. – Київ: ЦУЛ, 2003. – 370 с.

11. Семенов В.Ф.Сіваченко І.Ю., Федоряка В.П., Загальний курс агро бізнесу.- Навчальний посібник. К., 2000 р.

12. Пінчук Н.С., Галузинський Г.П., Орленко Н.С., Інформаційні системи в маркетингу. Навчальний посібник. - К., 1999 р.

13. Хміль Ф.І. Менеджмент: Підручник. – К.: Вища шк., 1995. – 351 с.

Інформаційні ресурси: (Адреси сайтів)в INTERNET

Для підготовки до занять з метою більш повного засвоєння дисципліни студенти можуть користуватися електронними сайтами:

- www.consumer.gov.ua сайт Держпродспоживслужби України.

- <http://www.who.int/en/> - сайт Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ).

- <http://www.oie.int/> - сайт Всесвітньої організації охорони здоров'я тварин(Міжнародне епізоотичне бюро – МЕБ).

- <http://vetlabresearch.gov.ua/> – Державний науково-дослідний інститут з лабораторної діагностики та ВСЕ; . <http://www.biocontrol.com.ua/> – Державний науково-контрольний інститут біотехнології і штамів мікроорганізмів.

- <http://ivm.kiev.ua/golovna.html> – Інститут ветеринарної медицини НААН України;

- www.iso.org. – сайт International Organization for Standardization(ISO);

- www.nbu.gov.ua Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського.

- <http://vet.in.ua/> Ветеринарний інформаційний ресурс України .

-Інституційний репозитарій ХДЗВА (наукові статті, автореферати дисертацій та дисертації, навчальні матеріали, матеріали конференцій, патенти, комп'ютерні програми, статистичні матеріали, навчальні об'єкти, наукові звіти).

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Система діагностики якості навчання

Контроль знань і умінь студентів з дисципліни здійснюють згідно з кредитно-модульною системою організації навчального процесу, прийнятому в академії

Основні положення:

Загальна кількість модульних контрольних заходів, що мусить скласти студент з окремої навчальної дисципліни, визначається з урахуванням залікових модулів з цієї дисципліни та рекомендовано дорівнює двом

академічним модулям за семестр.

За результатами модульного контрольного заходу рівень засвоєння студентом навчального матеріалу має бути оцінений за національною шкалою та шкалою *ECTS*.

Тижні для проведення модульного контролю (модульні тижні) рекомендуються графіком навчального процесу.

Кількість балів, отримана студентом при оцінюванні залікового модулю, співвідноситься з оцінками за національною шкалою та шкалою *ECTS* відповідно до таблиці 1.

1. Шкала оцінювання

100-бальна шкала	Оцінка за національною шкалою	Визначення	Оцінка за шкалою ECTS
90 – 100	відмінно	Відмінно – відмінна відповідь, виконання роботи лише з незначною кількістю помилок	A
82 – 89	добре	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	B
74 – 81		Добре – загалом правильна відповідь, робота з певною кількістю грубих помилок	C
64 – 73	задовільно	Задовільно – непогано, але із великою кількістю недоліків	D
60 – 63		Достатньо – відповідь, робота задовольняє мінімальні критерії	E
35– 59	незадовільно	Незадовільно з можливістю повторного складання	FX
0-34		Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

Складання модулів є обов'язковим. Студент не допускається до тестування з модуля без відпрацювання пропущених занять. Модуль вважається зарахованим, якщо студент набрав мінімально необхідну кількість балів та більше.

Результати рейтингу з модулю доводяться до відома студентів не пізніше третього робочого дня після проведення контрольного заходу і, у разі відсутності претензій з боку студентів, вважаються остаточними.

Якщо студент не погоджується з рішенням про присвоєння йому балів

рейтингу за модуль, то він повинен відразу після їх оголошення звернутися з письмовою апеляцією до завідувача кафедри та у визначений термін скласти усну атестацію з модуля перед комісією. Склад апеляційної комісії у кожному конкретному випадку визначається завідувачем кафедри. Рішення комісії є остаточним. Студент не може повторно складати зараховані модулі.

Студент, який не з'явився на модульний контроль або не отримав мінімальної кількості балів на модульному тижні, має право складати пропущений модуль під час залікового тижня.

Підсумковий рейтинг поточної успішності з дисципліни вираховується усередненням рейтингів з усіх модулів. Семестрова оцінка виставляється студенту з врахуванням результатів підсумкового та поточного (модульного) контролів. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати при вивченні дисципліни, дорівнює 100.

Іспит передбачає наявність підсумкового тестування. При наявності дозволу на автоматичне зарахування іспиту, студент, який своєчасно складав усі модульні контрольні заходи та за їх результатами атестований з оцінкою «відмінно», може отримати залік автоматично. Семестровою оцінкою у цьому випадку є усереднена оцінка за модулі.

Викладач зобов'язаний здати заповнену заліково-екзаменаційну відомість до навчального відділу протягом наступного граничного терміну: для екзамену - не пізніше, ніж на наступний робочий день після його завершення.

Засоби діагностики успішності навчання використовують для підсумкової експертизи знань і базуються на технології стандартизованого тестового контролю.

З кожного змістового модулю нарахування загальної кількості балів відбувається за схемою: 70 % оцінки складає тестовий контроль; 20 % - самостійна робота студента; 10 % - активність студента на лекційних та лабораторно-практичних заняттях.

Схема нарахування балів з модулів навчальної дисципліни

Показчик	Нарахування балів
Всього з модулю	від 60* до 100
у тому числі: відповіді на тестові питання	від 60 до 100 (результат помножується на 0,7)
засвоєння блоку самостійної роботи	до 20
активність на заняттях	до 10

*- менша кількість отриманих балів недостатня для зарахування модулю, необхідна перездача.

Засвоєння блоку самостійної роботи оцінюються за шкалою від 1 до 20 балів відповідно до наступної регламентації (табл. 2)

2. Шкала оцінювання самостійної роботи

Шкала ECTS	Національна шкала	Бали	Розшифрування балів
A	відмінно	20	отримують студенти, які повно та ґрунтовно розкрили теоретичне питання, використавши при цьому не лише обов'язкову, а й додаткову літературу
B	добре	16	отримують студенти, які у цілому розкрили теоретичне питання, однак не повно і допустивши деякі неточності. При цьому не використав на достатньому рівні обов'язкову літературу
C	добре	12	отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, але розкрили його неповністю, допустивши деякі незначні помилки
D	задовільно	8	отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, розкривши його лише частково і допустивши при цьому окремі помилки, котрі не впливають на загальне розуміння питання
E	задовільно	4	отримують студенти, які частково та поверхово розкрили лише окремі положення питання і допустили при цьому певні суттєві помилки, котрі значно вплинули на загальне розуміння питання
F	незадовільно	0	отримують студенти, які не здійснювали роботу з опрацювання самостійних завдань

Активність на заняттях оцінюються за шкалою з максимальною кількістю 10 балів відповідно до наступної регламентації (табл. 3)

3. Шкала оцінювання активності на заняттях

Шкала ECTS	Національна шкала	Бали	Розшифрування балів
A	відмінно	10	студент активно працює протягом занять, надає повні відповіді на запитання викладача і показує при цьому глибоке оволодіння матеріалом, здатний висловити власну думку при обговоренні ситуаційних завдань, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал, аналізувати явища й факти, робити самостійні узагальнення й висновки, правильно виконує навчальні завдання, наявність конспекту теоретичного матеріалу у повному обсязі, регулярне відвідування системи Moodle, відсутність пропущених або невідпрацьованих занять
B	добре	8	студент активно працює протягом занять, питання висвітлені повно, викладення матеріалу логічне, обґрунтоване фактами, з посиланнями на літературні джерела, висвітлення питань завершене висновками, студент виявив уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. Але у відповідях допущені неточності, деякі незначні помилки, наявність конспекту теоретичного матеріалу у повному обсязі, регулярне відвідування системи Moodle, відсутність пропущених або невідпрацьованих занять
C	добре	6	студент активно працює протягом занять, питання висвітлені повно, викладення матеріалу логічне, обґрунтоване фактами, з посиланнями на літературні джерела, висвітлення питань завершене висновками, студент виявив уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. Але у відповідях допущені неточності, деякі незначні помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, наявність неповного конспекту теоретичного матеріалу, часткове відвідування системи Moodle, не більше 2 пропущених або невідпрацьованих занять

D	задовільно	4	студент у цілому оволодів суттю питань з тематики, виявляє знання лекційного матеріалу та навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки й розв'язувати ситуаційні задачі. Але на занятті поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу, неповне конспектування теоретичного матеріалу, часткове відвідування системи Moodle, більше 2 пропущених або невідпрацьованих занять
E	задовільно	2	у студента відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення, виявлене невміння розв'язувати ситуаційні завдання, неповне конспектування теоретичного матеріалу, часткове відвідування системи Moodle, більше 2 пропущених або невідпрацьованих занять
F	незадовільно	0	відсутність бажання приймати участь в обговоренні питань, відсутність конспекту, нерегулярне відвідування системи Moodle, більше 2 пропущених або невідпрацьованих занять

Приклад: студент написав тестові завдання на 85 балів. Помножуємо на 0,7. Результат за тести складає 59,5 балів. За самостійну роботу студент отримав 16 балів. За активність на заняттях – 6 балів. Усього за модуль кількість балів складає 81,5 бали. Усереднюємо у бік більшої кількості й отримуємо 82 бали, що дорівнює добре В.

Щодо підсумкової атестації студента до уваги приймається результат, отриманий за поточну роботу студента (середнє значення за 3 модулі, що помножується на 0,5) та підсумкову тестову роботу (помножується на 0,5).

Приклад: I модуль – 83 бали, II модуль - 95 балів, III модуль - 73 бали. Сума балів за модулі складає $251 / 3 = 83,66$ (84) бали – це отримуємо середнє значення. Далі $84 \times 0,5 = 42$ бали. Підсумковий іспит студент написав на 91 бал. $91 \times 0,5 = 45,5$ бали. Отже, загальна кількість балів за дисципліну складає 87,5 балів, що дорівнює оцінці добре або В.